

Служба „Преса и
информация“

Съд на Европейския съюз
ПРЕССЪОБЩЕНИЕ № 6/22
Люксембург, 18 януари 2022 г.

Решение по дело C-261/20
Thelen Technopark Berlin

Макар Съдът вече да е постановил, че германската правна уредба, която определя минимални ставки на възнагражденията за услугите на архитекти и инженери (HOAI), противоречи на Директивата за услугите, национална юрисдикция, сезирана със спор между частноправни субекти, не е длъжна — само въз основа на правото на Съюза — да остави без приложение тази германска правна уредба

Това обаче не засяга, от една страна, възможността за тази юрисдикция в рамките на такъв спор да не приложи тази правна уредба въз основа на вътрешното право и от друга страна, евентуалната възможност за увредената от несъответствието на тази правна уредба с правото на Съюза страна да поиска обезщетение от германската държава

През 2016 г. Thelen (дружество за недвижими имоти) и MN (инженер) сключват договор за инженерни услуги, по силата на който срещу възнаграждение във фиксиран размер от 55 025 EUR MN се задължава да извърши определени услуги по Verordnung über die Honorare für Architekten- und Ingenieurleistungen (Honorarordnung für Architekten und Ingenieure — HOAI) (Наредба от 10 юли 2013 г. за възнагражденията за услугите на архитектите и инженерите, наричана по-нататък „HOAI“).

Една година по-късно MN прекратява този договор и издава крайната фактура за извършените услуги. Като се основава на разпоредба от HOAI¹, която предвижда, че за предоставената от него услуга доставчикът има право на възнаграждение в размер поне на минималните ставки, определени от националното право, и като взема предвид вече извършените плащания, MN сезира съответния съд с искане за заплащане на дължимия остатък от 102 934,59 EUR, тоест на сума, по-голяма от уговорената от страните по договора.

Тъй като частично губи делото на първа и втора инстанция, Thelen подава ревизионна жалба пред Bundesgerichtshof (Федерален върховен съд, Германия), който е запитващата юрисдикция по настоящото дело. В рамките на преюдициалното си запитване тази юрисдикция припомня, че Съдът вече е установил² несъвместимостта на въпросната разпоредба на HOAI с разпоредбата от Директива 2006/123³, забраняваща по същество на държавите членки да запазват изисквания, които подчиняват упражняването на дадена дейност на спазването от доставчика на минимални и/или максимални тарифи, ако тези

¹ Според член 7 от тази наредба с някои изключения минималните ставки, определени в предвидената в този член таблица, за проектантските и надзорните услуги на архитекти и инженери са задължителни, а уговорките с архитекти или инженери за плащане на хонорар под минималните ставки са недействителни.

² Решение от 4 юли 2019 г., Комисия/Германия, [C-377/17](#), и определение от 6 февруари 2020 г., hapeg dresden, [C-137/18](#).

³ Става въпрос за член 15, параграф 1, параграф 2, буква ж) и параграф 3 от Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар (ОВ L 376, 2006 г., стр. 36; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 58, стр. 50, наричана по-нататък „Директивата за услугите“). По-специално съгласно тази разпоредба държавите членки трябва да проверят дали техните правни системи предвиждат изисквания, които подчиняват упражняването на дадена дейност на спазването от доставчика на минимални и/или максимални тарифи, и да следят тези изисквания да са съвместими с условията за недискриминация, необходимост и пропорционалност.

изисквания не са съобразени с кумулативните условия за недискриминация, необходимост и пропорционалност. Затова посочената юрисдикция решава да постави на Съда въпроса дали при преценката на основателността на иск, предявен от частноправен субект срещу друг частноправен субект, националният съд трябва да остави без приложение националната разпоредба, която съставлява основанието на иска, след като тя е в противоречие с директива, в случая с Директивата за услугите. В това отношение запитващата юрисдикция отбелязва, че в случая не е възможно тълкуване на НОAI в съответствие с Директивата за услугите.

Съображения на Съда

С решението си Съдът, заседаващ в голям състав, постановява, че **национална юрисдикция, сезирана със спор единствено между частноправни субекти, не е длъжна — само въз основа на правото на Съюза — да остави без приложение национална правна уредба, която в нарушение на член 15, параграф 1, параграф 2, буква ж) и параграф 3 от Директивата за услугите определя минимални ставки на възнагражденията за услугите на архитекти и инженери и съгласно която уговорките, отклоняващи се от тази правна уредба, са недействителни.**

Вярно е, че принципът на предимство на правото на Съюза задължава всички институции на държавите членки да осигурят пълното действие на различните норми на Европейския съюз. Освен това, когато националната правна уредба не може да се тълкува в съответствие с правото на Съюза, същият този принцип изисква националният съд, натоварен в рамките на своята компетентност с прилагането на разпоредбите на посоченото право, да гарантира пълното им действие, като при необходимост по собствена инициатива остави без приложение противоречащите им разпоредби от националното законодателство, дори да са по-късни, без да е необходимо да иска или да изчаква тяхната предварителна отмяна по законодателен път или по какъвто и да било друг ред, предвиден в конституцията.

Въпреки това **националната юрисдикция не е длъжна само въз основа на правото на Съюза да остави без приложение разпоредба от националното си право, която противоречи на разпоредба от правото на Съюза, ако последната няма директен ефект. Това обаче не засяга възможността тази юрисдикция (както и всеки компетентен национален административен орган) да не приложи — въз основа на вътрешното право — всяка разпоредба на националното право, която противоречи на разпоредба от правото на Съюза без директен ефект.**

В разглеждания случай Съдът припомня, че съгласно собствената му практика член 15, параграф 1 от Директивата за услугите може да породии директен ефект, доколкото тази разпоредба е достатъчно точна, ясна и безусловна. В случая обаче тази разпоредба сама по себе си е изтъкната в спор между частноправни субекти с цел да се остави без приложение национална правна уредба, която ѝ противоречи. По-конкретно в спора по главното производство прилагането на член 15, параграф 1 от Директивата за услугите би лишило MN от правото му да претендира за възнаграждение в размер, съответстващ на предвидения от разглежданото национално законодателство минимум. Практиката на Съда обаче изключва възможността да се признае такова действие на тази разпоредба в рамките на подобен спор между частноправни субекти.

Съдът добавя, че съгласно член 260, параграф 1 ДФЕС, ако Съдът установи неизпълнение на задължения от държава членка, тази държава членка е длъжна да предприеме необходимите мерки с оглед на изпълнението на решението на Съда, като от своя страна компетентните национални юрисдикции и административни органи са длъжни да вземат всички мерки, улесняващи постигането на пълното действие на правото на Съюза, оставяйки при необходимост без приложение национална разпоредба, която противоречи на правото на Съюза. **Съдебните решения обаче, с които се установява подобно неизпълнение, са насочени преди всичко към определяне на задълженията на държавите членки в случай на неизпълнение от тяхна страна, а не към предоставяне на права на частноправните субекти. Затова в рамките на спор между частноправни**

субекти посочените юрисдикции и органи не са длъжни — само въз основа на такива съдебни решения — да оставят без приложение национална правна уредба, която противоречи на разпоредба на директива.

За сметка на това увредената от несъответствието на националното право с правото на Съюза страна би могла да се позове на практиката на Съда, за да получи евентуално обезщетение за причинените от посоченото несъответствие вреди. Съгласно посочената съдебна практика всяка от държавите членки е длъжна да се увери, че частноправните субекти ще бъдат обезщетени за вредите, които им причинява неспазването на правото на Съюза.

В това отношение, тъй като вече е постановил, че разглежданата в главното производство национална правна уредба не е съвместима с правото на Съюза и че поради това запазването ѝ представлява неизпълнение от Федерална република Германия на нейните задължения, Съдът подчертава, че това нарушение на правото на Съюза трябва да се счита за явно съществено по смисъла на практиката му относно ангажирането на извъндоговорната отговорност на държава членка за нарушение на правото на Съюза.

ЗАБЕЛЕЖКА: Преюдициалното запитване позволява на юрисдикциите на държавите членки, в рамките на спор, с който са сезирани, да се обърнат към Съда с въпрос относно тълкуването на правото на Съюза или валидността на акт на Съюза. Съдът не решава националния спор. Националната юрисдикция трябва да се произнесе по делото в съответствие с решението на Съда. Това решение обвързва по същия начин останалите национални юрисдикции, когато са сезирани с подобен въпрос.

Неофициален документ, предназначен за медиите, който не обвързва Съда

[Пълният текст](#) на съдебното решение е публикуван на уебсайта CURIA в деня на обявяването

За допълнителна информация се свържете с Илияна Палъова ☎ (+352) 4303 4293

Кадри от обявяването на решението са достъпни на „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106